

**Ομιλία Προέδρου Ισραηλιτικής Κοινότητας Αθηνών
κ. Μίνου Μωυσή
Εκδήλωση Ημέρας Μνήμης Ολοκαυτώματος
Κέντρο Πολιτισμού «Ελληνικός Κόσμος»
Αθήνα 27 Ιανουαρίου 2016**

Ο Σταύρος μας δέχθηκε με εγκαρδιότητα, όπως και οι γονείς του Νίκος και Αριζάνα. Μας φιλοξένησε μερικές ημέρες στο σπίτι του και μας ενθάρρυνε να φέρουμε όλη την οικογένεια στο χωριό. Μας εξασφάλισε κατοικία για την 8μελή οικογένειά μου. Ανέλαβε τον εφοδιασμό μας με τρόφιμα και μας παραχώρησε ένα τμήμα του λαχανόκηπου που είχε η οικογένειά του για να καλλιεργούμε λαχανικά για τις ανάγκες μας. Δεν υπήρξε μια μέρα που να μην περάσει από το σπίτι μας να ρωτήσει αν θέλαμε κάτι. Όταν οι Γερμανοί έφτασαν στο χωριό για πρώτη φορά, συγκέντρωσαν όλους τους κατοίκους και ζήτησαν με αυστηρότητα να υποδείξουν Εβραίους αν υπήρχαν, απειλώντας όλο το χωριό με φοβερές κυρώσεις. Το χωριό εσιώπησε, ούτε ένας δεν φανέρωσε το μυστικό ότι φιλοξενούσε τέσσερις Εβραϊκές οικογένειες.

Την επόμενη φορά που ήρθαν, Μάρτιος του '44, ο Πρόεδρος του χωριού θορυβήθηκε από τις απειλές, μας ζήτησε με ευγένεια και καλοσύνη να εγκαταλείψουμε το χωριό και να μετακινηθούμε πιο ψηλά στο βουνό. Ο Σταύρος, με το κύρος που είχε στο χωριό και ως σημαίνον στέλεχος της Πολιτικής Οργάνωσης της Αντίστασης, όρθωσε το ανάστημά του και κατόρθωσε να μεταπείσει τον Πρόεδρο αλλά και να κατευνάσει τις ανησυχίες των συγχωριανών του. Μείναμε στο χωριό μέχρι τον Απρίλη του '45. Καμιά χρηματική συμφωνία, καμιά αντιπαροχή για τις υπηρεσίες τους, μόνο μια δυνατή και αδελφική φιλία που διατηρείται μέχρι σήμερα. Ολόκληρη η οικογένειά μου σώθηκε χάρη στα αισθήματα αγάπης και στην ανθρωπιά του Σταύρου, της οικογένειάς του και ολόκληρου του χωριού. Στον Σταύρο χρωστάμε κυριολεκτικά τη ζωή μας».

Απόσπασμα από την περιγραφή του πατέρα μου Εσδρά Μωυσή στην αίτηση που υπέβαλε στο Yad Vashem, για την απονομή του τίτλου Δίκαιος των Εθνών στον Σταύρο Διαμαντή από το χωριό Στόμιο Κισσάβου κοντά στη Λάρισα.

Σταύρο, και άλλοι 327 Έλληνες Δίκαιοι των Εθνών, σηκώσατε στις πλάτες σας την ευθύνη ενός ολόκληρου κόσμου να αντισταθεί στη βαρβαρότητα και το μίσος με όπλο μόνο την ανθρωπιά. Ήσασταν λίγοι, ελάχιστοι, οι περισσότεροι στην καλύτερη περίπτωση αδιαφόρησαν. Ήσασταν όμως αρκετοί για να γράψετε μια Ιστορία, χωρίς να διεκδικήσετε τη δόξα, ταπεινά, όπως αξίζει σε ΑΝΘΡΩΠΟΥΣ.

6.000.000 ομόθησκοι μου, ανάμεσα τους 67.151 Έλληνες Εβραίοι δεν είχαν την τύχη να γνωρίσουν τον ανθρωπισμό και τη θαλπωρή σας. Όσοι όμως σώθηκαν από εσάς, έγιναν οι ζωντανές αποδείξεις του ηρωισμού σας.

Εγώ αλλά και πολλοί σήμερα εδώ, σε σας οφείλουμε το γεγονός ότι υπάρχουμε. Και σας ευγνωμονούμε για αυτό.

Κυρίες και Κύριοι,

Η Μνήμη του Ολοκαυτώματος τιμά τα αναρίθμητα θύματά του και θυμίζει στον κόσμο όλο που μπορεί να οδηγήσει η προκατάληψη, ο φανατισμός, το μίσος. Κάθε χρόνο, όσοι ζωντανοί – νεκροί επέστρεψαν από τα Στρατόπεδα, λιγοστεύουν. Και κάθε χρόνο με μεγαλύτερη αγωνία μας ζητούν ένα μόνο : Να θυμόμαστε για να αποτρέψουμε την επανάληψη παρόμοιων εγκλημάτων απέναντι σε οποιονδήποτε λαό, ανεξάρτητα από θρησκεία, καταγωγή, χρώμα και γλώσσα. Και σήμερα ο κόσμος το έχει ανάγκη αυτό το μήνυμα, σήμερα πάλι – ίσως περισσότερο από κάθε άλλη εποχή μετά τον ΒΠΠ – ο φανατισμός και η μισαλλοδοξία αναζητούν θύματα στο όνομα δήθεν την πίστης, στο βωμό της «καθαρότητας», αποτέλεσμα της αδυναμίας του σύγχρονου δυστυχώς κόσμου να δεχθεί τη διαφορετικότητα και της αποτυχίας να διδαχθεί από την ιστορία του Ολοκαυτώματος.

Μόνο η Παιδεία μπορεί να ορθώσει άμυνες απέναντι σ' αυτά τα φαινόμενα. Μόνο μέσα στις παιδικές ψυχές μπορούν να ανθίσουν συναισθήματα ανθρωπιάς και αγάπης και να καλλιεργηθούν αξίες που δεν υπακούουν σε διαχωριστικές γραμμές, που αναγνωρίζουν σε όλους το δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό του και το σεβασμό σε ό,τι είναι και πιστεύει. Χαιρετίζουμε με μεγάλη ικανοποίηση την Εγκύκλιο του Υπουργού Παιδείας σε όλα τα Σχολεία της Χώρας, να αφιερωθούν δυο διδακτικές ώρες της σημερινής ημέρας στην Ημέρα Μνήμης Ολοκαυτώματος. Είναι μια θετική ενέργεια, απέναντι στο βαθύ διαχρονικό έλλειμμα της διδασκαλίας του Ολοκαυτώματος στην Ελλάδα.

Το Μνημείο των Ελλήνων Δικαίων των Εθνών που αποκαλύφθηκε σήμερα απο τον κ. Πρόεδρο της Δημοκρατίας, είναι ένα ακόμα σύμβολο αφιερωμένο στη συλλογική μνήμη. Μαζί με το Μνημείο του Ολοκαυτώματος συζητούν και προκαλούν την πόλη να θυμηθεί, να προβληματιστεί, να παραδειγματιστεί.

Οι Δίκαιοι των Εθνών, που σώσατε τις ζωές των γονιών μας και εσείς τα θύματα των στρατοπέδων που επιβιώσατε σε πείσμα όσων βάλθηκαν να σας εξοντώσουν, πρωταγωνιστές στη σημερινή μέρα και ήρωες της νίκης στη μάχη που έδωσαν η ανθρωπιά, το θάρρος, η δύναμη της ψυχής και η πίστη στη ζωή απέναντι στην αδιαφορία, το μίσος, τον ευτελισμό της ανθρωπίνης ύπαρξης και τον μαζικό θάνατο, Εσείς συναντιέστε από σήμερα στο Κέντρο της Αθήνας με κοινό αναπάντητο ακόμα το ΓΙΑΤΙ.

Για να μας ζητήσετε να κρατήσουμε ζωντανή τη μνήμη. Και να μην μένουμε σιωπηλοί οποτεδήποτε και οπουδήποτε υποφέρουν άνθρωποι.